

לורנס פישר

"הִלְנֶצַח תֹּאכַל חֶרֶב"

ניוזלטר מספר 59

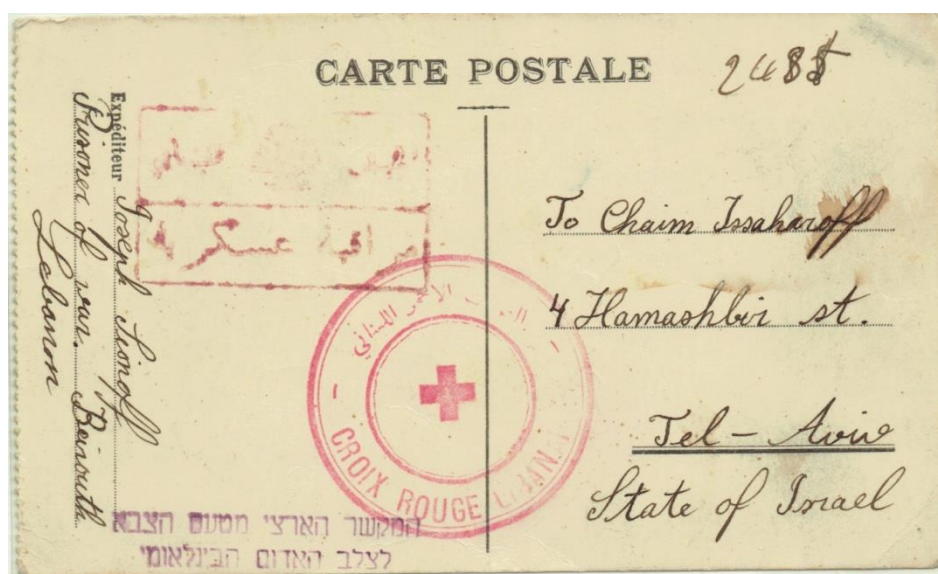
אני פוגש אנשים שאומרים לי שקיבלו דיווח ממישהו שיודע, שהיום תהיה מתקפה מלבנון וחשבתי לעצמי די, הם יותר גרועים מה"מומחים" בטלוויזיה שמזמן לא מבינים מה קורה אבל, בדיוק כמו אנשי צבא לשעבר, מקבלים הרבה כסף כדי להגיד משהו. אולי רק תגידו שאף אחד לא יודע ולא יכול לדעת? מתוך כל זה, הבנתי שצריך לכתוב קצת על לבנון וכמו באו"מ לא אזכיר כמעט את חיזבאללה.

הסיפור של לבנון הוא סיפור של תסיסה ושינוי. לבנון הייתה חלק מסוריה עם מפלת האימפריה העות'מאנית לאחר מלחמת העולם הראשונה, והופיעה כמקום מקלט לנוצרים המרונים תחת המנדט הצרפתי. מהר מאוד, יצרה צרפת את לבנון מתוך סוריה. אך האומה החדשה הזו, לבנון, תמצא את עצמה מעורבת במהרה בקונפליקטים שעיצבו את המזרח התיכון.

בול שהנפיקו הצרפתים ב-1925 עבור לבנון הצרפתית

כאשר החלה האומה הצעירה את צעדיה הראשונים, היא נגררה במהירות למתחים האזוריים. בשנת 1948, הצטרפה לבנון לשכנותיה הערביות בפלישה למדינת ישראל החדשה שהוקמה. אף על פי שהעימות היה קצר עבור לבנון, הוא הותיר את חותמו - כשבעה שבועות ישראלים מצאו את עצמם בשבי לבנוני, ומכתביהם הביתה היו תזכורת כואבת למחיר האנושי של המלחמה. נכון להיום ידוע על כ-8 דברי דואר ואחת מוצגת כאן. שימו לב כי בצד שמאל למעלה מופיעה חותמת (לא ברורה) של הצנזורה הצבאית הלבנונית ואילו החותמת העגולה שייכת לצלב האדום שפעל בלבנון והיה אחראי להעברת מכתבי שבויים, וזה היה בתקופה שהצלב האדום ביקר שבויים.

שנות ה-60 הביאו עימן אתגרים חדשים. הארגון לשחרור פלסטין (אש"ף), שהוקם במקור ללא מעורבותו של יאסר ערפאת, כמו שלמדנו [בניוזלטר 57](#), החל לצמוח בכוחו ובהשפעתו. לאחר מלחמת ששת הימים בשנת 1967, מלחמה בה השתלטה ישראל על יהודה ושומרון, אותם שטחים שאש"ף הכריז בעבר שאינו מעונין בהם, ברחו ערבים רבים למדינות השכנות. ירדן הפכה למעוז עבור אש"ף, כעת תחת מנהיגותו הכריזמטית של ערפאת.

נוכחותו של אש"ף בירדן לא הייתה ללא תוצאות. הם החלו לפעול באוטונומיה גוברת, להקים מחסומים, לגבות מיסים ואפילו להקים מחסומים משלהם. "מדינה בתוך מדינה" זו הובילה למתחים עם ממשלתו של המלך חוסיין. המצב הגיע לשיאו בספטמבר 1970, כאשר החזית העממית לשחרור פלסטין (חז"ע), סיעה בתוך אש"ף, חטפה מספר מטוסי נוסעים בינלאומיים והביאה אותם לירדן.

המלך חוסיין, שראה בכך אתגר ישיר ואיום על ריבונות ממלכתו, הכריז על משטר צבאי. בעימות שהתרחש, שנודע בשם ספטמבר השחור, התחוללו קרבות עזים בעמאן ובערים נוספות. סוריה אף שלחה חטיבת טנקים כדי לתמוך בלוחמים הפלסטינים, אך אלו נהדפו על ידי הצבא הירדני בסיוע חשאי מהמודיעין הצבאי שלנו. האם משהו השתנה?

באמצע 1971, גורשו אנשי אש"ף מירדן. אך במקום להתפוגג, הארגון פשוט העביר את בסיס הפעולה שלו ללבנון. המהלך הזה היה בעל השלכות עמוקות על האומה הקטנה שבים התיכון.

לבנון, עם ממשלתה המרכזית החלשה והחלוקות העדתיות המורכבות שלה, הייתה קרקע פוריה לאש"ף. שוב הם הקימו מדינה בתוך מדינה, במיוחד בחלק הדרומי של המדינה ובמחנות הפליטים הפלסטיניים. הם גבו מיסים, הקימו מבנים מנהליים ושמרו על כוחות חמושים משלהם.

נוכחותו של אש"ף החריפה את האיזון העדתי העדין של לבנון. בעוד שחלק מהקבוצות, כמו המוסלמים הלבנונים והפלגים השמאליים, התאגדו עם אש"ף, אחרים ראו בהם כוח מייצב. המיליציות הנוצריות המרוניות, במיוחד הפלאנגיסטים, ראו באש"ף איום ישיר על כוחם ועל ריבונות המדינה.

מתחים אלו התפרצו למלחמת אזרחים כוללת בשנת 1975. העימות פיצל את הפלגים השונים זה מזה: מיליציות נוצריות מרוניות, בתמיכת ישראל; מוסלמים ופלגים שמאליים, בתמיכת סוריה; ואש"ף, שנלחם לשמור על האוטונומיה שלו ולהמשיך במאבקו נגד ישראל.

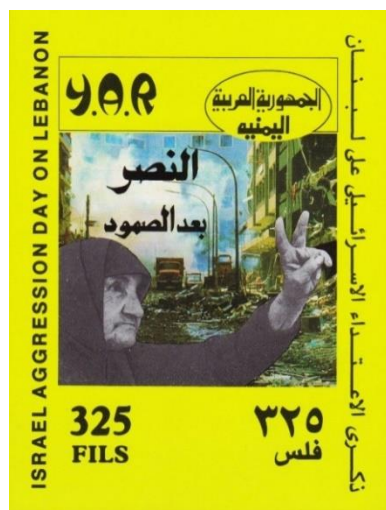

מבסיסיו בדרום לבנון, השיק אש"ף התקפות חוצות גבול רבות לתוך ישראל. פעולות אלו נתמכו לעיתים על ידי בני ברית בלתי סבירים כמו האו"מ וכמו הארכיבישוף הילריון קפוצ'י, שנעצר בשנת 1974 על הברחת נשק עבור אש"ף ברכב הדיפלומטי שלו. מספר בולים הונפקו ל"כבודו" של קפוצ'י ביניהם הבול משמאל מעיראק עם הכיתוב "מעצר הבישוף קפוצ'י ב-18 אוגוסט 1974". אגב ב-2010 קפוצ'י היה על הספינה "MV Mavi Marmara" הטורקית בניסיון הפלישה לשטחי ישראל.

אחת ההתקפות הידועות ביותר של אש"ף כשהיה בלבנון, התקפת מעגן מיכאל, התרחשה בשנת 1978. קבוצה של 11 לוחמי אש"ף נחתה על חופי ישראל וחטפה אוטובוס בכביש החוף. בפיגוע נהרגו 38 אזרחים ישראלים, ביניהם 13 ילדים, ויותר מ-70 נפצעו. זו הייתה תזכורת חדה להחרפת האלימות ולמחיר הכבד

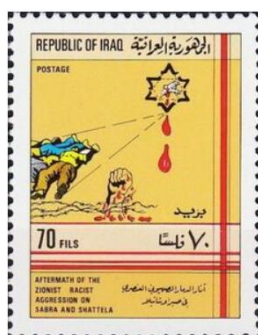
בחיי אזרחים. אני זוכר את האירוע הזה היטב כתלמיד בית ספר מאחר והייתי עולה חדש וחשבתי אז לעצמי "גם בישראל תוקפים יהודים?"

תגובתה של ישראל הייתה מהירה ונחרצת. מבצע ליטני, פלישה צבאית רחבת היקף לדרום לבנון, נועד לדחוק את כוחות אש"ף הרחק מגבול ישראל. המבצע יצר אזור חיץ זמני, אך היה ברור שנדרש פתרון קבע.

הפתרון הגיע בשנת 1982, לאחר ניסיון ההתנקשות בשגריר ישראל בבריטניה. ישראל החלה במבצע "שלום הגליל", פלישה רחבת היקף ללבנון. כוחות ישראלים התקדמו במהירות ברחבי לבנון, והגיעו בסופו של דבר לביירות, שם שכן מטה אש"ף. הגיליונית משמאל שכותרתה "האגרסיביות הישראלית בלבנון" הונפקה ע"י תימן ב-1984 לציון המלחמה בלבנון. על התמונה כיתוב בערבית "ניצחון לאחר עמידה איתנה".

לאחר מצור ממושך והפצצות כבדות של מערב ביירות, הושג הסכם באוגוסט 1982 לפינוי לוחמי אש"ף מלבנון. היה נדמה שהשלום עשוי סוף סוף להיות בהישג יד. אך רצח הנשיא הנבחר של לבנון, בשיר ג'ומאייל, ב-14 בספטמבר 1982, ריסק את התקווה הזו.

בעקבות מותו של ג'ומאייל, נכנסו חברי המליציה הפלאנגיסטית למחנות הפליטים הפלסטיניים בסברה ושתילה. מה שקרה לאחר מכן היה טבח שזעזע את העולם. במהלך 36 עד 48 שעות, נהרגו בין 700 ל-3,500 אזרחים פלסטינים ולבנונים, מי אמר שרק חמאס מפברק מספרים? המספר המדויק נותר שנוי במחלוקת, אך הזוועה של האירוע היא בלתי ניתנת לערעור כמו שניתן לראות על הבול מעיראק משמאל. לא אכנס כאן לסיפור של אריק שרון והתפטרותו כשר בטחון, רשאים ללמוד בעצמכם אבל אל תשתמשו בויקיפדה שאף פעם לא היתה מקור מהימן והיום עוד פחות.

באמצע כל הכאוס הזה, היה הבזק קצר של תקווה. ב-17 במאי 1983, בעזרת נשיא ארצות הברית רונלד רייגן, חתמו ישראל ולבנון על הסכם שלום. האמנה נועדה לצמצם את ההשפעה הסורית והסובייטית בלבנון ולהביא יציבות לאזור. אני מניח שרובכם לא הכרתם את זה אבל אני כחייל מאוד שמחתי. אך כמו ניסיונות רבים לשלום לפניו, גם זה היה קצר ימים. תחת לחץ מצד סוריה ואל מול אלימות פנימית גוברת, ביטלה לבנון את האמנה במרץ 1984. לוב הנפיקה סדרת בולים שכותרתה "ביטול הסכם 17 במאי". הבול האמצעי מראה זוג ידיים הקורע את חוזה הסכם השלום עם הכיתוב בערבית "17 במאי".

החלטה זו סימנה חזרה לסטטוס קוו, כאשר סוריה מבססת את השפעתה בענייני לבנון. החלום של לבנון יציבה וריבונית נראה רחוק מתמיד. האומה שנולדה כמקלט למיעוטים הפכה לשדה קרב, גורלה שזור בקונפליקטים הגדולים יותר של המזרח התיכון.

כמו שאנחנו יודעים אם פעם אש"פ שלט בלבנון ומשך את כל החוטים, היום יש את חיזבאללה. ארגון זה, שנשלט על ידי איראן שמעבירה לו ציוד ונשק דרך סוריה, ממשיך לאיים עלינו כי היא לא מוכן לסגת לקו של נהר ליטאני שהזכרנו. את הקשר בין השניים ניתן לראות בבול האיראני משמאל שהונפק לכבוד "חללי" ארגון החיזבאללה בלבנון. על הבול סמל החיזבאללה על רקע כל מפת לבנון!

לבנון הריבונית וכוחות האו"ם לא עושים דבר מלבד לגנות אותנו על זה שאנחנו מעיזים להגן על עצמינו! מה אני אומר לכם? "הִלְנֵצַח תֹּאכַל חֶרֶב" (שמואל ב' ב, פסוק כו)? מי יודע מה היה שונה בעולם אם הסכם השלום עם ישראל לא היה מבוטל. אבל יתכן שזו גם אזהרה שחתימה על הסכם שלום ושמירתו תלויה בשליט הנוכחי?

נהניתם, ספרו לחברים, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא.

אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבאה. אם בא לכם להגיב אז הנה קישור לשליחת מייל [שליחת מייל](#)

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

<http://israelphilately.org.il/info.asp?item=489> **ניתן להוריד את כל הניוזלטרים הקודמים באתר ההתאחדות:**

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>

אתר חדש בנושא גלויות של הסטרייטיפ היהודי: <https://thejewishstereotypes.blogspot.com>

וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/channel/UCHGHlvoXTTM0rpyd3zW3lQQ>